

Ärendenr
2021-000118.003

Företagspolicy

Beslutat av:	Kommunfullmäktige 2022-12-19 § 195
Gäller för:	Tibro kommunkoncern
Gäller från och med:	2023-01-01
Tidpunkt för aktualisering:	2027
Dokumentägare:	Ekonomichef

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Syftet med kommunens bolag.....	4
1.2	Syftet med företagspolicyn.....	4
2	Kommunens bolag.....	5
2.1	Styrdokument	5
3	Roll och ansvarsfördelning	5
3.1	Kommunfullmäktiges roll.....	5
3.1.1	Kommunfullmäktiges ansvar	5
3.1.2	Kommunfullmäktiges ställningstagande	6
3.1.3	Val av ledamöter och suppleanter i bolagens styrelser.....	6
3.1.4	Val av lekmannarevisorer.....	6
3.1.5	Avkastning	6
3.1.6	Ägardirektiv.....	6
3.2	Kommunstyrelsen och bolagen.....	7
3.2.1	Kommunstyrelsens uppsikt och ägarfunktion	7
3.3	Bolagsstämmor.....	8
3.3.1	Stämoombud.....	8
3.3.2	Protokoll från bolagsstämma och styrelsesammanträde	8
4	Styrelsearbetet	8
4.1	Bolagsstyrelsernas allmänna roll	8
4.2	Arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion	8
4.3	Internkontrollplan	9
4.4	Styrelseutvärdering.....	9
4.5	Bolagsstyrningsrapport.....	9
5	Uppsikt och rapportering.....	9

5.1	Ägardialog	9
5.2	Kommunens årshjul	10
5.3	Bolagens information till fullmäktige	10
6	Gemensamma bolagsprinciper	11
6.1	God ekonomisk hushållning	11
6.2	Koncernnyttan	11
6.3	Samförstånd och acceptans	11
6.4	Arvoden och ersättningar	11
6.5	Kommunens policyer och övriga styrdokument	11
6.6	Upphandling	12
6.7	Verkställande direktör – personalärenden	12
6.8	Dokumenthantering och arkivvård	12
6.9	Extraordinär händelse och höjd beredskap/krig	12
6.10	Tolkningsmotsättningar	12
7	Revision	13
7.1	Information till lekmannarevisorerna	13
8	Antagande och fastställande av företagspolicyn	13
9	Definitioner	14

1 Inledning

Kommunallagen ställer krav på kommunalt inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. De kommunalt ägda bolagen representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för. Det kräver en löpande uppsikt över bolagens utveckling, resultat och ställning. Det är också viktigt att skapa likartade och goda förutsättningar för de verksamheter som Tibro kommun ansvarar för oavsett den juridiska formen.

1.1 Syftet med kommunens bolag

De kommunala bolagen har tillkommit för att tillgodose kommunala behov och utgör därmed delar av den kommunala organisationen. Det övergripande syftet är att välja rätt form för varje verksamhet för att skapa största möjliga nytta för kommunen och dess medlemmar. De vanligaste skälen till att bedriva verksamhet i bolagsform är att verksamheten bedrivs på en konkurrensutsatt, kommersiell marknad och/eller att bolagsformen är en lämplig form vid samverkan med andra privata, kommunala eller regionala intressenter. Det är viktigt att de verksamheter som bedrivs i bolagsform styrs och bedrivs så att de bidrar till att uppfylla kommunens vision och mål.

Det kommunala ändamålet och kommunens vision och mål med verksamheten framgår av bolagens bolagsordningar och ägardirektiv.

Bolagsstyrelserna ska utveckla och genomföra det kommunala ändamålet och kommunens vision och mål i praktiken.

1.2 Syftet med företagspolicyn

Bolagsformen gör att kommunens styrning av verksamheterna skiljer sig från styrformerna för de verksamheter som bedrivs i förvaltningsform.

Syftet med företagspolicyn är att

- förtydliga det gemensamma regelverket för kommunen och dess bolag;
- fastslå rollfördelning mellan kommunen och dess bolag;
- tydliggöra ägarrollen för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och bolagen samt
- fastslå regler för hur styrelsearbetet ska bedrivas med mera.

Företagspolicyn är bindande som styrdokument för bolagen. Alla bolag ska vid bolagsstämma fastställa policyn och i sin verksamhet tillämpa denna.

2 Kommunens bolag

Tibro kommun är direkt ägare av bolagen AB Tibrobyggen, Tibro Elnät AB samt indirekt ägare av dotterbolaget Tibro Energi AB som ägs av Tibro Elnät AB.

Nuvarande och tillkommande, direkt eller indirekt av kommunen helägda bolag, omfattas av denna policy.

Bolag som kommunen äger tillsammans med andra kommuner eller privata aktörer omfattas i tillämpliga delar av denna policy.

2.1 Styrdokument

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom:

- bolagsordning
- företagspolicy
- ägardirektiv
- styrdokument enligt 6.5 nedan
- förekommande avtal mellan kommun och bolag

3 Roll och ansvarsfördelning

3.1 Kommunfullmäktiges roll

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag.

Kommunfullmäktige styr bolagen. Denna styrning sker i första hand genom bolagsordningen. Bolagsordningen beskriver föremålet och ändamålet med verksamheten. Utöver bolagsordningen så styr kommunfullmäktige genom ägardirektiv. Ägardirektiven ska rymmas inom bolagsordningens ram, men ge styrelsen tydlighet i mål, prioriteringar, tolkning, begränsningar med mera. Ägardirektiven ska bli föremål för beslut på bolagsstämma.

3.1.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunens ledningsfunktion över de kommunägda bolagen utgår från kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige kan överföra vissa ledningsuppgifter till kommunstyrelsen eller annan, vilket i så fall ska framgå i denna policy.

3.1.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Av kommunallagen och bolagsordningarna framgår att kommunfullmäktige ska ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Bolagens styrelser ansvarar för att identifiera och lyfta sådana frågor till kommunfullmäktige.

Till denna beslutskategori hör bland annat:

- Planer som gäller ändrad inriktning av bolagets verksamhet.
- Förvärv av eller försäljning av företag.
- Bildande eller avveckling av dotterbolag.
- Köp eller försäljning av fast egendom samt andra investeringar vilka är av sådan omfattning att de påverkar bolagets långsiktiga ekonomi eller medför risk för bolaget eller ägaren.

Detta kan regleras närmare i ägardirektiven till respektive bolag.

3.1.3 Val av ledamöter och suppleanter i bolagens styrelser

Kommunfullmäktige utser bolagsstyrelsernas ledamöter och suppleanter samt ordförande och vice ordförande. Styrelsesammansättningen noteras i protokoll från bolagsstämma.

3.1.4 Val av lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige utser lekmannarevisorer i bolagen. Valen noteras i protokoll från bolagsstämma.

3.1.5 Avkastning

Kommunfullmäktige ska för respektive bolag fastställa avkastningskrav vilket sker i ägardirektiven.

3.1.6 Ägardirektiv

Kommunfullmäktige fastställer företagspolicyn. Kommunfullmäktige ger respektive bolag uppdrag i form av ägardirektiv. Dessa uppdateras och revideras vid behov.

Kommunstyrelsen kan ge bolagen direktiv i enskilda frågor utifrån sin ägarroll. Direktiven är till för att få en löpande styrning av bolagen i tolkning av ägardirektiv, prioriteringar, riktning med mera.

Fastställda ägardirektiv och instruktioner ska antas på bolagsstämma i de berörda bolagen. Ombuden på respektive stämma ansvarar för att beslutade ägardirektiv och direktiv antas på stämma, efter särskild ombudsinstruktion från kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

3.2 Kommunstyrelsen och bolagen

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över den kommunala verksamhet som bedrivs i bolag. Kommunstyrelsen har därför rätt att få all den information från bolagen som behövs för detta.

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § Kommunallagen har att fatta årliga beslut om huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolagens styrelse ska årligen i en särskild rapport, bolagsstyrningsrapport, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen, företagspolicy och särskilda ägardirektiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Den särskilda rapporten ska vara så utformad att den kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap.9 § Kommunallagen.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsikt och ägarfunktion

Bolagens verksamhet står under uppsikt av kommunstyrelsen. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen fortlöpande information om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling.

Kommunstyrelsen följer årligen upp om bolagens verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunstyrelsen svarar för den operativa ägarstyrningen. Fullmäktige har därmed, utifrån kommunstyrelsens reglemente, delegerat den operativa ägardialogen till kommunstyrelsen. Den operativa ägarstyrningen sker genom regelbundna ägardialoger.

Kommunstyrelsen äger rätt att genom utsedd eller utsedda personer närhelst den så önskar ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar rörande uppdraget, vilket följer av kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt 6 kap 1 § Kommunallagen.

Kommunstyrelsen ska i övrigt ges den information som är nödvändig och tillställas de handlingar som kommunstyrelsen begär. Karaktären och omfattningen av den fortlöpande informationen ska fastställas efter samråd med bolagens styrelser.

Kommunstyrelsens granskningsrätt och bolagets informationsskyldighet omfattar inte handling eller förhållanden för vilket sekretess gäller enligt lag.

Kommunen och bolaget ska hålla varandra informerade om alla förhållanden rörande denna policy i syfte att gemensamt uppnå bästa resultat.

3.3 Bolagsstämmor

3.3.1 Stämмоombud

Kommunstyrelsen utser ombud till bolagens bolagsstämmor. Kommunstyrelsen ska utfärda en instruktion för ombudet som anger hur ombudet ska rösta på stämman.

3.3.2 Protokoll från bolagsstämma och styrelsesammanträde

Protokoll från bolagsstämma ska snarast tillställas aktieägaren, styrelseledamöter och suppleanter samt bolagets revisorer och lekmannarevisorer.

4 Styrelsearbetet

4.1 Bolagsstyrelsernas allmänna roll

Bolagsstyrelsernas allmänna roll framgår av aktiebolagslagen. Genom valet att driva vissa verksamheter i bolagsform har också ställning tagits till att styrelsearbetet ska präglas av ansvaret för bolagets förvaltning och utveckling. Varje styrelseledamot har – juridiskt och formellt – ett personligt ansvar för bolagets verksamhet på ett annat sätt än en ledamot i en politisk nämnd.

Styrelsen i respektive bolag ska se till att bolaget har en väl fungerande ledning.

Alla styrelseledamöter och suppleanter ska, utifrån individuella behov, genom bolagets försorg tillförsäkras en grundläggande utbildning i styrelsearbete och styrelseansvar.

4.2 Arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion

Respektive bolagsstyrelse ska årligen fastställa en arbetsordning för styrelsen samt utfärda en instruktion för den verkställande direktören.

4.3 Internkontrollplan

Bolagsstyrelserna ska inför varje år fastställa en internkontrollplan. Resultatet av granskningen och eventuella förslag på åtgärder ska godkännas av styrelsen och finnas med i bolagsstyrningsrapporten till kommunstyrelsen.

4.4 Styrelseutvärdering

Styrelsen ska fortlöpande följa upp bolagets verksamhet mot ägarens syfte med verksamheten samt de mål och riktlinjer som fastställts.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt arbete. Utvärderingen ska omfatta minst kompetenskartläggning, organisations- och arbetsformsutvärdering.

Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen åtgärda bristerna eller anmäla dem till ägaren.

I den årliga bolagsstyrningsrapporten ska styrelsen redovisa om denna uppföljning och utvärdering skett.

4.5 Bolagsstyrningsrapport

Bolagen ska i en särskild bolagsstyrningsrapport, i samband med årsredovisningen, lämna information till kommunstyrelsen.

Bolagsstyrningsrapportens huvudsakliga omfattning och innehåll fastställs av kommunstyrelsen. Årlig instruktion lämnas av kommunledningskontoret.

5 Uppsikt och rapportering

5.1 Ägardialog

Ägardialog mellan kommunstyrelsen, genom kommunstyrelsens arbetsutskott, och bolagen ska föras enligt följande:

- fortlöpande dialog med kommunstyrelsens arbetsutskott, vilket innefattar minst budgetdialog, delårs- och årsredovisningsmöten som innefattar rapportering av bolagens verksamhet utifrån ägardirektiv.
- årlig rapport till kommunstyrelsen i samband med årsstämma (årsredovisning och bolagsstyrningsrapport)

Därutöver har kommunstyrelsens ordförande möjlighet att kalla respektive bolags styrelseordförande till avstämnings- och dialogmöte vid behov.

Av motsvarande anledning kan kommunchefen kalla respektive bolags verkställande direktör.

5.2 Kommunens årshjul

Bolagen ska inordnas i kommunens årshjul och följa kommunens rapporteringsinstruktioner och uppföljningsprocesser.

Bolagens styrelsearbete ska planeras så att samordning kan ske med kommunens beslutsprocesser.

Bolaget ska ge kommunstyrelsen den information kommunstyrelsen behöver avseende:

- Uppföljningar, delårsrapport och årsredovisning
  - Uppföljningar och delårsrapporter enligt fastställd tidplan.
  - Den sammanställda redovisningen enligt lagen om kommunal redovisning
  - Kommunen ska få bolagens uppföljningar, delårsrapporter, årsredovisningar, revisionsberättelser och lekmannarevisorernas granskningsrapporter enligt fastställd tidplan.
  - Ägardirektiv ska som helhet följas upp en gång per år i bolagsstyrningsrapporten enligt tidplan.

- Mål- och budgetprocess

Bolagen är en del i kommunens totala budget. Bolagens budgetprocess ska anpassas till kommunens budget- och verksamhetsplaneringsprocess. Samtliga handlingar ska lämnas enligt fastställd tidplan.

  - Affärsplan/verksamhetsplan och budget
  - Investerings- och finansieringsplan

5.3 Bolagens information till fullmäktige

Kommunfullmäktige ska årligen informeras om respektive bolags verksamhet. Därutöver kan kommunfullmäktiges ordförande kalla styrelsens ordförande till kommunfullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

Kommunfullmäktige kan även vid behov kalla bolagen att lämna information i samband med behandling av exempelvis årsredovisning.

6 Gemensamma bolagsprinciper

6.1 God ekonomisk hushållning

Den strategiska inriktningen och de operativa besluten ska ha sin utgångspunkt i Tibrobornas långsiktiga intressen. Förvaltningen av tillgångarna i bolagen ska ske på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Tibrobornas kapital ska inte utsättas för några spekulativa affärsrisker. Verksamheten ska bedrivas så att värdet av tillgångarna i reala termer bibehålls och en rimlig avkastning uppnås.

6.2 Koncernnyttan

Kommunen och dess bolag är en helhet som finns till för invånarna. Alla delar av kommunkoncernen ska sträva efter att helheten blir den bästa. Om en del kan få fördel av ett handlande som drabbar övriga delar negativt ska helhetens intresse gå först.

Bolagen ska ha en affärsmässig inriktning inom den ram som lagar och förordningar utgör. Samtidigt kräver koncernnyttan en god samordning mellan de olika delarna i kommunkoncernen.

6.3 Samförstånd och acceptans

Kommunen ska styra bolagen i samförstånd. Kommun och bolag ska visa acceptans och respekt för varandras roller och förutsättningar.

6.4 Arvoden och ersättningar

Bestämmelserna i kommunens ersättningsreglemente för förtroendevalda innefattar arvoden och övriga ersättningar till styrelseledamöter, lekmannarevisorer och ersättare för dessa.

6.5 Kommunens policyer och övriga styrdokument

Tibro kommun fastställer fortlöpande övergripande styrdokument så som program, riktlinjer och policyer samt ett antal andra styrdokument för den primärkommunala verksamheten.

Kommunfullmäktige beslutar om vilka styrdokument som ska tillämpas av bolagen. Dessa blir gällande i bolaget efter beslut om fastställande på styrelsemöte eller bolagsstämma.

6.6 Upphandling

I den mån det låter sig göras ska kommunen och koncernbolagen samordna sina upphandlingar.

6.7 Verkställande direktör – personalärenden

Före beslut om anställning eller avslutande av anställning av verkställande direktör samt beslut om lön och andra anställningsförmåner för denne, ska bolagsstyrelsen samråda med kommunchefen i Tibro kommun. Samrådet ska ske genom en process som leds av kommunchefen. Samtliga i styrelsen ska hållas informerade om verkställande direktörens anställningsavtal, lön, förmåner med mera.

6.8 Dokumenthantering och arkivvård

Bolagen ska hålla sina handlingar förvarade och registrerade i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen samt arkivlagen. Därtill ska bolagen tillämpa kommunens reglemente för arkivverksamhet.

6.9 Extraordinär händelse och höjd beredskap/krig

Verksamheten i bolagen är att ses som samhällsviktig och skall därför ingå i kommunens planering och hantering av extraordinära händelser som avses i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid samt höjd beredskap/krig.

Respektive bolag skall ha en kris- /krigsorganisation som är likriktad och integrerad i kommunens organisation för extraordinär händelse och höjd beredskap/krig.

Krisledningsnämnden har rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning, detta förhållande gäller ej vid höjd beredskap/krig då kommunstyrelsen enligt lag övertar krisledningsnämndens mandat. I tillämpliga delar ska denna möjlighet till övertagande också gälla de kommunala bolagen.

6.10 Tolkningsmotsättningar

Vid tolkning av ägardirektiven företräds kommunen av kommunchefen. Bolaget företräds av dess VD eller den som bolagsstyrelsen utser. Skulle kommunens och bolagets ombud

inte kunna enas om innebörden av skrivning eller annat i dessa eller andra ägardirektiv avgör kommunstyrelsen den fråga, om vilken olika mening råder.

7 Revision

Revisionen i kommunen och bolagen går till på olika sätt. Kommunens revisorer har ansvar för att kommunrevision, bolagsrevision och lekmannarevision samordnas på bästa sätt.

Det åligger bolagens lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten. Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om bolagen brister i dessa avseenden.

Bolagets styrelse ska se till att revisorerna en gång per år i god tid före bokslutet ges möjlighet att träffa styrelsen, samt att såväl de auktoriserade som lekmannarevisorernas rapporter anmäls i styrelsen och i förekommande fall besvaras av styrelsen.

7.1 Information till lekmannarevisorerna

Respektive bolag ska minst en gång per år sammanträda med lekmannarevisorerna och informera om bolagets verksamhet.

8 Antagande och fastställande av företagspolicyn

Denna policy antas av kommunfullmäktige och fastställs på bolagsstämma i respektive bolag.

9 Definitioner

I denna policy samt i övriga ägardirektiv som rör kommunens bolag har nedanstående begrepp följande definitioner:

Kommunkoncernen – Med kommunkoncernen avses i denna policy kommunen och de bolag i vilka kommunen utövar bestämmande inflytande, det vill säga direkt eller indirekt har rösträtt för mer än 50 procent av de till aktierna förenade rösterna.

Bolagskoncernen – Moderbolag och dess dotterbolag och eventuella dotterdotterbolag etcetera.

Moderbolag – Bolag som äger annat bolag till mer än femtio procent eller på annat sätt ensamt har ett bestämmande inflytande över företaget.

Dotterbolag – Bolag som annat bolag äger till mer än femtio procent eller ensamt har ett bestämmande inflytande över företaget.

Den totala kommunala organisationen – Kommunkoncernen och övriga bolag som kommunen är delägare i.

Ägardirektiv – Av behörigt kommunalt organ eller moderbolag utfärdat bindande direktiv rörande verksamheten i bolag. Komplement till bolagsordningen. Uttrycker ägarens förväntningar och krav på bolaget.

Avkastning - Den ökning av bolags egna kapital som sker under räkenskapsår.

Vinstutdelning – Den del av bolagets egna fria kapital som enligt bolagsstyrelsen ställs till bolagsstämmans förfogande för utdelning. Den vinst som ägaren tar ut som utdelning efter beskattning.